

Länsstyrelsen
Skåne

BILAGA 3

Skötselplan för naturreservatet Svaneholm i Skurups kommun

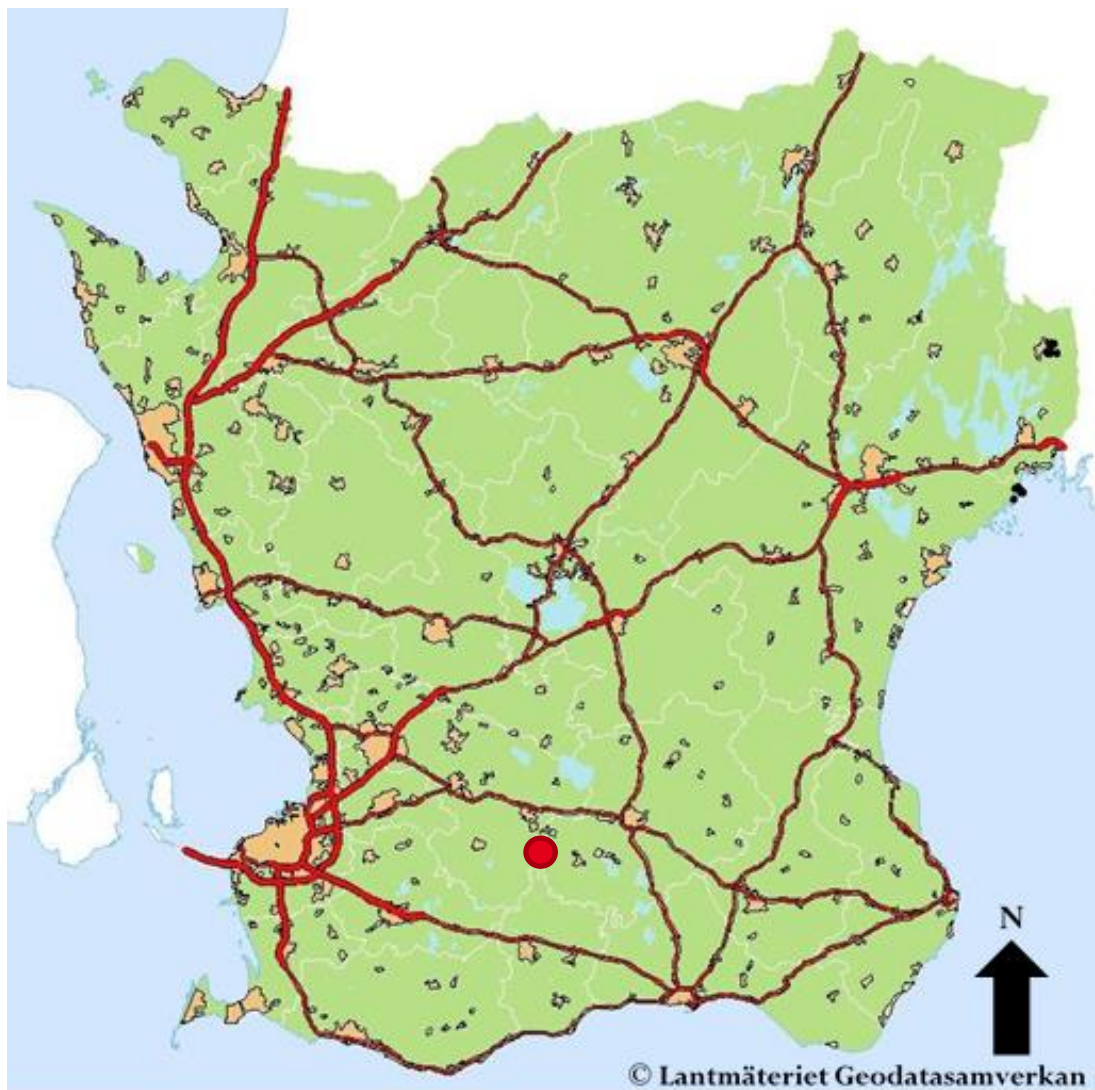

Fig.1. Den röda cirkeln anger naturreservatet Svaneholms ungefärliga läge.

Fastställt:-

Planförfattare: Gunilla Davidsson Lundh

Diarienummer: 511-38258-2023 1264-211

Omslagsbild: Svaneholmssjön med slottet i bakgrunden

Foto: Planförfattare om inget annat anges

Innehållsförteckning

Inledning	5
1 Syftet med naturreservatet	6
2 Beskrivning av området	8
2.1 Administrativa uppgifter	8
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	8
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild	8
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria	9
2.2.3 Biologi	16
2.2.4 Friluftsliv	19
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?	20
2.2.6 Övriga upplysningar	21
3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning	21
3.1 Övergripande mål	21
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	23
Skogen	23
Sjön	24
Gräsmarker	24
Friluftslivet	24
3.3 Konsekvenser av klimatförändringar	24
4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena	25
4.1 Skötselområde 1 – Ädellövskog	25
Beskrivning	25
Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1	27
Skötselåtgärder utöver de som anges i kapitel 3.2	27
4.2 Skötselområde 2 – Klubbkällan och strandskog	28
Beskrivning	28
Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1	30
Skötselåtgärder utöver de som anges i kapitel 3.2	30
4.3 Skötselområde 3 – Sjön och strandzonen ca 20,5 ha	30
Beskrivning	30
Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1	31
Skötselåtgärder utöver de som anges i kapitel 3.2	31
4.4 Skötselområde 4 – Öppen gräsmark	32
Beskrivning	32
Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1	32
Skötselåtgärder utöver de som anges i kapitel 3.2	33

5 Friluftsliv	33
6 Jakt och fiske	35
7 Utmärkning av naturreservatets gräns	36
8 Tillsyn	36
9 Dokumentation och uppföljning	36
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	36
9.2 Revidering av skötselplanen	36
10 Kostnadsansvar och prioriteringar	37
11 Rödlistade arter	39
12 Källor	42

BILAGOR

A. Områdeskarta

B. Skötselområdeskarta

C. Friluftslivskarta

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel - vilket redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t.ex. en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. I beslut om bildande av naturreservatet har Svaneholms Slotts Andelsförening utsetts till Friluftslivsförvaltare av naturreservatet i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl.a. naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla natur- och kulturmiljöer. Områdets skog bestående av ädellövskog och alsumpskog, sjön med omgivande strandmiljöer samt andra ingå-ende natur- och kulturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas och ska utgöra en god livsmiljö för nationellt fridlysta eller rödlistade arter. Syftet är också att tillgodose behovet av områden för rekreation och friluftsliv och att främja allmänhetens möjligheter till upplevelser av områdets natur- och kulturmiljöer.

Precisering av syftet:

Områdets ädellövskog, med sin rika förekomst av gamla grova ädellövträd, är tillsammans med sjön en del av den forna landskapsparken till slottet, och ska bibehållas som trädbärande mark med stort inslag av gamla träd, död ved och andra värdefulla strukturer. Områdets hydrologi ska vara naturligt och sjön ska bevaras i ett klarvattenstadium med riklig förekomst av undervattensvegetation, djurplankton, bottenfauna och rovfiskar. Området ska vara tillgängligt så att besökare kan bedriva olika typer av rekreations- och friluftslivsaktiviteter och uppleva de natur- och kulturmiljövärden som finns i området. Områdets kulturhistoria, tillsammans med vackra vyer över sjön och landskapsparken med gamla grova ädellövträd, ska bidra till besökarnas upplevelser av området.

Syftet ska uppnås genom att:

- ädellövskogen med dess flora och fauna sköts med naturvårdsinriktade åtgärder för att långsiktigt trygga tillgången på kontinuerligt stort innehåll av gamla träd, framför allt ek och bok, och en rik tillgång på död ved,
- ingen levande eller död ädellövved tas ut från området,
- åtgärder utförs för att gynna utvecklingen av vidkroniga grova träd och ersättningsträd till dessa,
- frihuggning av äldre ädellövträd,
- sumpskogen utvecklas fritt mot ett naturskogsliknande tillstånd,
- vegetationsbekämpning i sjön bestående av måttlig skörd av näckrosbestånden,
- reduktionsfiske för att förbättra vattenkvaliteten och för att gynna förekomst av rovfisk vid behov,
- bevara den vattenhushållande förmågan i sumpskogen och sjön och att åtgärder för att förbättra hydrologin i området utförs vid behov,
- åtgärder genomförs för att vidmakthålla områdets höga upplevelsevärde som uppkommit genom den markhistoriska utvecklingen före och efter enskiftet,
- anlägga och underhålla anordningar som inbjuder till och underlättar för besökare i området,

- anordningar finns för besökare med olika behov samtidigt som de har en kanaliserande effekt i syfte att erhålla en långsiktig samexistens mellan rekreation och friluftsliv, upplevelsevärden och biologisk mångfald.

Naturresevatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturresevatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturresevatet ska kunna uppfyllas.

Fig. 2. Naturresevatet är markerat med svartstreckad linje på fastighetskartan.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Svaneholm
Beslutsdatum:	
Areal:	41 ha, varav vatten 20,4 ha
Kommun:	Skurup
DOS-ID¹:	1133868
Natura 2000-ID²:	-
Gränser:	Se bilaga A
Berörda fastigheter:	Svaneholm 2:1 och 2:2
Markägarkategori:	Privat (andelsförening) samt Svenska kyrkan (prästlönetillgång)
Läge:	Ca 2,7 km nordväst om Skurups centrum
Centralpunkt:	E:13,4885463 N: 55,5023502 (SWEREF99 TM)
Typindelning enligt vattendirektivet:	Övrigt vatten
Vattenförekomst (HID)³:	MS_CD: WA49951505 VISS EU_CD: NW615500-135294
Inskrivna nyttjanderätter:	Eventuellt hänvisa till bilaga X
Gemensamhetsanläggningar:	Eventuellt hänvisa till bilaga X
Förvaltare:	Länsstyrelsen (naturvårdsförvaltare) och Svaneholms slotts andelsförening (friluftslivsförvaltare)

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

Området är tillsammans med slottet och dess verksamhet och de omgivande naturreservaten ett uppskattat och välbesökt besöksmål som hyser höga natur- och kulturmiljövärden.

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

Naturreservatet är beläget i ett småkuperat landskap med flera dödisgropar och höjdparter som skapar förutsättningar för en mosaik av olika naturtyper. Landskapet karaktäriseras av varierande naturtyper med lövskog, betes- och åkermarker. Berggrunden består av kalksten som överlagras av jordarterna kärrtorv, sandig morän och lerig morän. Inom naturreservatet finns svackor där kärr med organogena jordar bildats. En stor del av naturreservatet utgörs av Svaneholmssjön som är en liten grund flikig och näringsrik slättsjö. Sjön har troligen tillkommit på konstlad väg genom en fördämning. Sjön beskrevs som befintlig i samband med att slottet byggdes i början på 1500-talet. Tillflödena till sjön kommer från mindre vattendrag norrifrån. Tillrinningsområdet utgörs till ca 60

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur

² Rådets direktiv 92/43/EEG bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) samt rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet)

³ ID-nummer i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG

% av åkermark och bidrar därmed via markläckage med ett betydande tillskott av näringsämnen till sjön. Tillflödena rinner genom alsumpskog och vattensamlingar norr om sjön där en reduktion av näringsämnen kan förväntas, men ytterligare åtgärder för att begränsa näringsbelastningen på sjön hade varit önskvärt. Avrinningen sker mot Skivarpsån. Vid sjöns utlopp finns sedan lång tid tillbaka

ett dämme som möjliggör reglering av vattennivån i sjön. Dämmet förnyades på 1980-talet. Området berörs av dikningsföretaget Svaneholms vattenavledningsföretag år 1983 där sjöns vattennivå regleras. Syftet med den förrättningen var att få till stånd en ny utskovsanordning från sjön och att eventuellt förstärka en del av vallarna runt sjön. Stigen runt sjön fungerar även som en vall.

Figur 3. Bilden visar på utskovsanordningen i södra delen av sjön som reglerar vattennivån i sjön.

2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

Svaneholms slott uppfördes i början av 1500-talet på en holme i den uppdämda Svansjön, senare kallad Svaneholmssjön. En stor del av godsets ägor avstyckades och såldes till privata ägare på 1900-talet. Efter att dödsboet till Augustin Ehrensvärd försatts i konkurs fick Vemmenhög's härads fornminnes- och hembygdsförening erbjudande från Svensk Jordbruksförening att köpa Svaneholms slott och tillhörande 90 tunnland mark där parken, trädgården, större delen av sjön och skogen runt denna ingick. För att lösa det ekonomiska bildades en andelsförening, Svaneholms slotts andelsförening. Genom att sälja andelar lyckades man köpa slottet och göra det till hembygdsmuseum 1935. Efter det flyttade hembygdsföreningen in på Svaneholms slott och då övergick slottet från att ha varit ett adligt gods till att bli en museal miljö. Det invigdes i augusti 1935 av arvprins Gustaf Adolf.

Olika danska och svenska adelsfamiljer har under århundradena stått som ägare till Svaneholms gods men den som är mest känd är Rutger Maclean som ägde slottet 1782-1816. Svaneholmsslott har en mycket speciell historia och är tillsammans med underlydande byar i Skurups socken en av landets mest betydelsefulla platser vad gäller jordbruks-, skogsbruks- och markanvändningshistoria. Här formade godsets ägare Rutger Macklean på slutet av 1700-talet grunden för den landreform som bildat utgångspunkt för det svenska landskapets gestaltning och utveckling sedan tidigt 1800-tal. Reformen kom att kallas enskifte men tog sin utgångspunkt i det sena 1700-talets storskiftesförordning. Reformen berörde såväl jordbruk som skogsbruk men innebar även stora sociala förändringar. Under 1780-talet genomgick Svaneholms marker en total omvandling genom

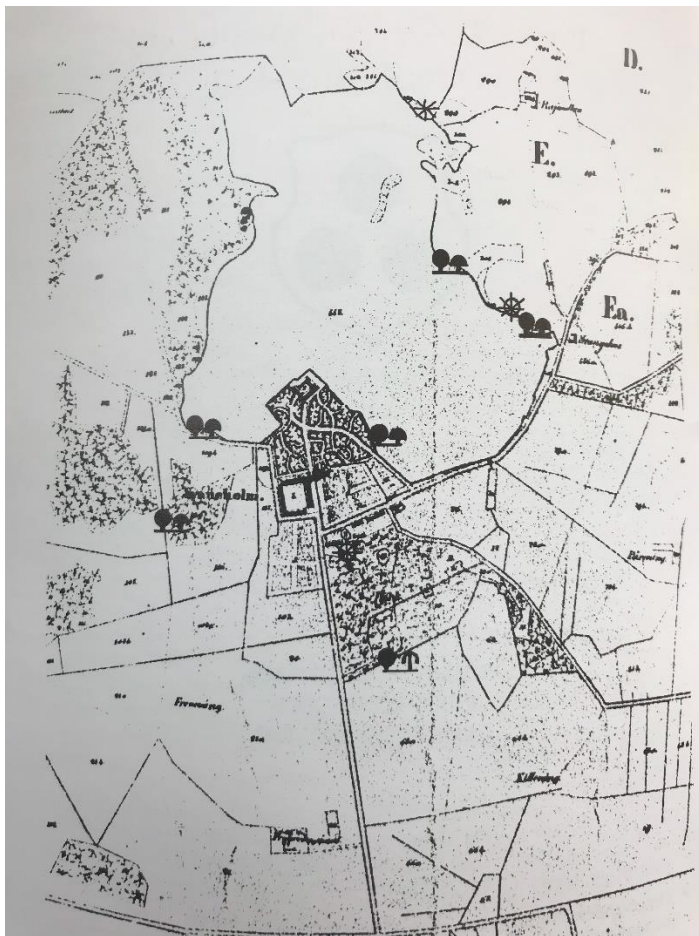
jordbruksreformen. Reformen innebar bl a att man började med ett mer ordnat skogsbruk där områden avsattes specifikt för detta vilket innebar att de fredades från betande boskap och att det planterades träd.

De intilliggande naturreservaten Svaneholm Vassen och Svaneholm Norrskog var sådana områden. I stället för utmarksbeten började man odla foder till djuren på åkermarken och man började med stallfodring. Det nu aktuella området runt sjön utgjordes inte av utmark och avsattes inte till skogsbruk.

Figur 4. Svaneholms slott 1816 från östra sidan enligt Thersner ur bildverket Fordna och närvarande Sverige. Hämtad från www.Alvin-portal.org.

Förutom skiftesreformerna hade Macklean även tankar om att förändra markerna i slottets närmaste omgivning genom att anlägga en engelsk landskapspark enligt tidens mode. Enligt äldre kartmaterial, noteringar och räkenskaper stakades denna park ut i terrängen 1787 men blev aldrig anlagd under Mackleans tid. Det var först på 1840-talet som godsägaren Carl Hallenborg förverkligade planerna men då i reducerad omfattning. Förutom slottets romantiska trädgård så ingick Svaneholmsjön och punktvisa områden vid stränderna med plantering av så kallade karaktärsträd och vyerna över sjön som en del i den romantiska parken i landskapsstil och på så sätt knöts hela parkanläggningen runt slottet och sjön ihop, se figur 5.

Figur 5. Utsnitt från karta från 1860 med karaktärsträden inritade.
Hämtad från Svaneholms årsskrift 1990.

Hur denna landskapspark såg ut i det område som nu är föremål för reservatsbildning och hur den sedan utvecklades är tyvärr inte väldokumenterat men utifrån de uppgifter som finns kan man konstatera att trädgårdsanläggningarna vid slottet, som först utgjordes av en geometriskt anlagd trädgård och krydd- och humlegårdar, omfördes till en park i landskapsstil år 1843. Landskaps-parken omfattade dels den nuvarande parken och vyerna över sjön och området vid Rökhuset, som är byggt 1860, och anslutande strandpartier. En karta över ägor till Säteriet Svaneholm från 1860 visar på en anlagd romantisk trädgård med snirkliga gångar, se figur 5. På det exemplar av denna karta som finns på Svaneholms slott finns även karaktärsträden utritade⁴. Tanken med landskapsparken var att utnyttja det "naturliga" kulturlandskapet som en bakgrund till ett fåtal karaktärsträd.

Karaktärsträden utgjordes bl a av parvisa ekar, en hängesk (Quercus robur Pendula) och vanlig ek (Quercus robur). Det finns fortfarande kvar några av dessa, bl a söder om Rökhuset vid vägen men flera har fallit i stormar de senaste decennierna. Det har tidigare även funnits enstaka granar på udden i sjöns nordliga ända och lärkar vid sjöns östra strand som också fungerade som karaktärsträd i landskapsparken.

Det förekommer ett flertal grova gamla ekar spridda i området men flera av dessa var snarare en del av det "naturliga" landskapet som då utgjordes av ängsmark som delvis var beskogad med ek och bok enligt Storskifteskartan från 1785, figur 7. Jämfört med dagens förhållande så var områdets trädskikt betydligt glesare tidigare och hade inte karaktären av skog som det har idag. I ett sådant landskap framträdde karaktärsträden tydligt. I akten till dikningsföretaget framgår det att det vid syngången framfördes uppgifter om att stigen runt sjön tillkom för andjakt och att den har en tradition från 1800-talet. Denna stig benämns som Jaktstigen men när den anlades framgår inte av kartorna men det kan nog anses sannolikt att denna även var en del av landskapsparken.

4

Figur 6. Gerhard Buhrmans Skånekarta från 1687. Den röda ovalen visar på reservatets ungefärliga läge.

Området i sin helhet har en lång skoglig kontinuitet med lövträd vilket äldre storskaligt kartmaterial visar på. Den tidigaste kartan som kan ge en uppfattning om landskapets karaktär och skogarnas utbredning i Skåne är Gerhard Buhrmans Skånekarta från 1687, se figur 6. På denna karta framträder tydligt övergången från det skogsbeklädda området norr och öster om Svanholm med bl a Häckebergaområdet och Romeleåsen mot det mer öppna odlingslandskapet på Söderslätt. Det skogsbeklädda området är betecknat som "böke skogh" (högskog av bok) och utgjordes troligen till största delen av utmarksbeten. Själva sjön är benämnd som Svanesjö på kartor från 1700- och 1800-talen.

Storskifteskartan från 1785–1787 visar på att området runt sjön till stor del utgjordes av ängsmark (grönt) med visst inslag av åkermark (gult och rosa), figur 7. Enligt handlingarna till storskifteskartan utgjordes ängsmarken av hårdvallsäng och kärräng, som delvis var beskogad med ek och bokskog. Ett område i västra strandkanten är angett som gungfly.

Figur 7. Kartan visar på Storskifteskartan från 1785-87 där grön färg = ängsmark. Den röda streckade linjen anger reservatets ungefärliga gräns.

Skånska rekognosceringskartan från 1810-talet visar på ett glest lövbeskogad område samt att stora delar utgjordes av fuktig mark, figur 7. På denna karta framträder även tillflödet till Svaneholmssjön i norra delen som ett slingrande vattendrag. En jämförelse med senare kartmaterial visar att sjön hade en större utbredning under 1700- och 1800-talet än idag. Viken i norra delen mot Bockenhuset har senare utvecklats till kärmark med lövskog, idag klibbalkärr.

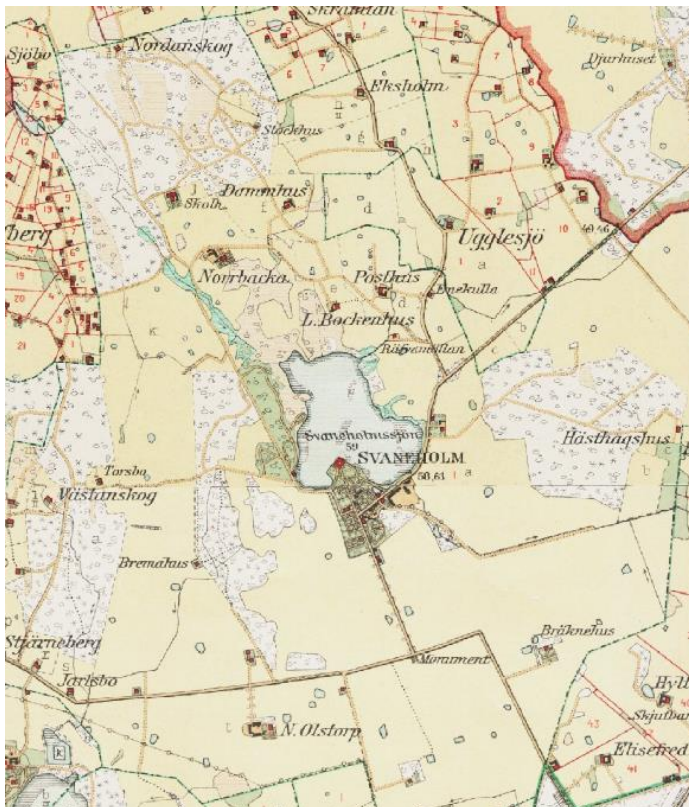
Figur 8. Visar på Skånska rekognosceringskartan från 1810-talet där horisontella streck=fuktig mark, radiära streck=höjdmärkning och cirklar = lövträd.

Vid en jämförelse mellan Storskifteskartan från 1785-87 och kartan från 1860, som visar på Säteriets Svaneholms ägor, ser man att det skett en del förändringar vad gäller mark-användningen runt sjön. På kartan från 1860 anges området öster om sjön i större omfattning som åkermark och området norr om sjön anges inte längre som trädklädd ängsmark, figur 5 och 9.

Fig 9. Utsnitt av karta över ägorna till säteriet Svaneholm från 1860.

På Häradsekonomiska kartan från 1910-talet framträder resultatet av enskiftet tydligt, se figur 10. Här ser man alla gårdar som flyttats ut och de raka ägo gränserna kring dessa, alla nya vägar till gårdarna samt att vattendragen rätats ut. De tre omgivande naturreservaten Vassen, Norrskog och Hästhagen anges som skogsområden som domineras av lövskog med visst inslag av barrträd men i övrigt domineras landskapet av jordbruksmark. Själva naturreservatet Svaneholm är i västra delen angett som ängsmark med lövinslag och i norra delen som kärrmark. Öster om sjön bestod marken av sidvallsäng (äng på fuktig mark), lövskog och åkermark. Strandkanten och holmarna i sjön är markerade som vassområden.

Figur 10. Häradsekonomska kartan från 1910-talet visar på att en stor del av det omgivande landskapet utgjordes av åkermark. Gult=åkermark, grönt=ängsmark, beige=kärrmark, vitt=skog och/eller betesmark.

Vid en jämförelse mellan flygbilden från 1940 och nutid ser man tydligt hur stor andel av sjön som tidigare var täckt av vattenvegetation, se figur 11. Vidare ser man att det i nordvästra och nordöstra delen av området tidigare var öppen mark och att norra delen över lag blivit mer beskogad. När ängsbruket upphörde är inte klarlagt men med tanke på hur uppväxt området ger intryck av att vara på flygbilden från 1940 torde det vara någon gång mellan 1910-talet och 1940-talet.

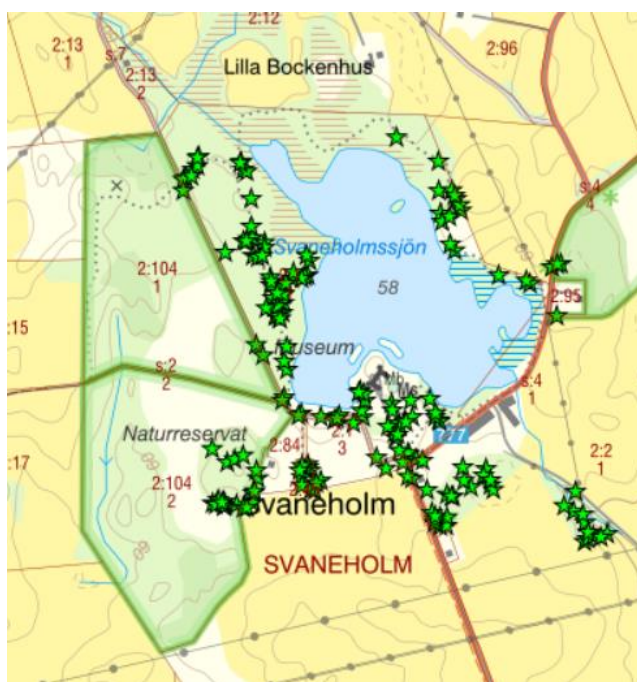

Figur 11. Vid en jämförelse mellan flygbilden från 1940 och nutid ser man hur stor skillnad det är på vegetationens, troligen näckrosor, täckning av sjön. Efter olika åtgärder har utbredningen minskat i omfattning.

Sammanfattningsvis kan man konstatera, utifrån äldre kartmaterial och den rika förekomsten gamla grova träd i området, att området har en lång trädkontinuitet med ek och bok. Man kan även konstatera att det som idag utgörs av en förhållandevis sluten ädellövskog dominerad av bok tidigare utgjordes av ängsmark, som till stor del var trädklädd med ek och bok, och att en stor del varit en del av en landskapspark i engelsk stil tillsammans med sjön. Områdets karaktär har således ändrats avsevärt efter det att man upphörde med ängsbruket. Den uppväxta ädellövskogen, framför allt de gamla grova ekarna, och Svaneholmsjön har utöver ett högt biologiskt värde även ett högt kulturhistoriskt och pedagogiskt värde.

2.2.3 Biologi

Området ligger i nära anslutning till tre naturreservat med värdefull ädellövskog och höga natur-, friluftsliv- och kulturmiljövärden. Området hyser höga naturvärden som framför allt är knuten till de skogliga miljöerna bestående av ädellövskog med bok och ek med en rik förekomst av gamla grovstammiga träd, sumpskog med klibbal med välutvecklade socklar samt till sjön som utgörs av en liten grund slättsjö. I samband med inventeringen av värdefulla träd inom ramen för arbetet med åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd har ett flertal träd noterats i området, se figur 12.

Figur 12. De gröna stjärnorna visar på förekomst av värdefulla träd där merparten av dem är grova träd av ek och bok⁵.

Större delen av ädellövskogen har en naturskogsartad karaktär men det finns även partier med enskiktad medelåldrig bokskog. De dominerande trädslagen i naturreservatet är bok och klibbal men det finns ett betydande inslag med gamla grova ekar. Flera av de gamla grova ekarna är i behov av friställning och det finns även behov av att främja en förnygring av ek i området. I övrigt förekommer det skogslönn, fågelbär, hagtorn, björk, tysklönn, ask, rönn, hägg, hassel, sälg, gråvide, hagtorn och nyponros. Fältskiktet i ädellövskogen utgörs bl a av löktrav, vitsippa, stor

⁵ Uppgifter från SLU Trädportalen

häxört, rödblåra, myskmadra, grönvit nattviol och skogsknipprot. Den rika förekomsten av gamla grova träd av både ek och bok och förekomst av död ved av olika beskaffenhet är av mycket stort värde för en rad olika organismer såsom svampar, fladdermöss, mossor, lavar, fåglar och fladdermöss. En organismgrupp som sticker ut vad gäller förekomst av antalet rödlistade arter och signalarter i området är svampar. I området har bl a arterna bronssopp (NT), rödfotad nagelskivling (NT), cinnoberspindling (NT), oxtungssvamp (NT), hartsticka (EN), koralltaggsvamp (NT) och sydlig platticka (VU) påträffats. Exempel på övriga rödlistade arter som påträffats i området är matt pricklav (NT), rosa lundlav (VU), tät korallorangelav (VU), skogsveronika (NT) och bokblombock (VU), se även kapitel 11.

Figur 13. Bilderna visar på värdefulla substrat och strukturer på träd som är viktiga för många organismer, nämligen högstubbe, håligheter, död ved, skrovlig bark, gamla och grova träd. Den vänstra bilden visar på en högstubbe av bok på vilken det växer koralltaggsvamp (NT). Högra bilden visar på oxtungssvamp på en gammal ek (NT).

Stora delar av sumpskogen är mycket blöt, även under sommarmånaderna, och står i hydrologisk kontakt med sjön. Sumpskogen domineras av klubbal men på mindre blöta områden finns även sälg, björk, gråvide, brakved, rönn och olvon. En stor del av klubbalkärren utgörs av klubbalar med fint utvecklade socklar som är värdefulla ur naturvårdssynpunkt. I fältskiktet finner man arter som humleblomster, svärdsilja, skogsstarr, kärrsilja, skogsbräken, sjöfräken, kråklöver och strandlysing.

Området hyser även ett rikt fågelliv vilket en inventering som utfördes i kommunens regi år 2006 visade på. I de täta skogspartierna och i vegetationen i strandkanten förekom mycket tättingar (småfågel) såsom trädgårdssångare, svarthätta, stjärtmes, sävsångare, kärrsångare, rörsångare (NT), ärtsångare (NT) och härmsångare och i sjön förekom andfåglar. Det förekommer även en rad arter som är beroende av håligheter i träd eller holkar, tex gröngöling, spillkråka (NT), mindre hackspett

(NT), svartvit flugsnappare (NT) och entita (NT). Sommargylling har även påträffats i området vissa år.

Figur 14. Den vänstra bilden visar på koralltaggvamp (NT) på en gammal bok och den högra bilden visar på igelkottaggvamp som växer på marken.

Naturreservatet är även ett mycket betydelsefullt område för fladdermöss och har en stor potential att hysa många arter. Vid en inventering av fladdermöss 2005, där även slottsparken ingick, var de vanligast förekommande arterna vattenfladdermus och dvärgpipistrell. Övriga arter som påträffades var nordfladdermus (NT), större brunfladdermus, brunlångöra (NT) och trollpipistrell. Efter det har även barbastell (NT) noterats i området.

Svaneholmsjön har en stor betydelse för den biologiska mångfalden i området och har en hög produktion av såväl växter som djur. År 2006 gjordes en biologisk undersökning⁶ av sjön som visade på att den har en mycket artrik bottenfauna och en rik förekomst av undervattensvegetation i de delar som inte täcks av näckrosor. Även snäckfaunan var mycket artrik med 13 olika arter. Undervattensvegetationen dominerades av hornsärv men det fanns även näckmossa, korsandmat och vattenpest i sjön. Undervattensvegetationen, hornsärv och näckmossa, noterades ned till ca 2 meters djup vilket indikerar att vattnet i sjön var klart och att ingen grumling förekom. Vad gäller bottenfaunan hittades 73 olika arter. Dagsländor dominerade i individantal vilket indikerar att sjön utgör en god livsmiljö med en art- och individrik vegetation. Snäckor gynnas också av en riklig undervattensvegetation och snäckfaunan var mycket artrik med 13 olika arter. Vid inventeringen påträffades 12 ovanliga arter (olika organismgrupper) och utifrån sjöns evertebratfauna⁷ betecknas sjöns naturvärde som mycket högt. Sex olika fiskarter noterades, alla inhemska, vilket anses vara ett högt antal. Dessa var gädda, ruda, sarv, sutare, abborre och mört. Fisksamhällets sammansättning är viktigt för sjöns tillstånd och vice versa och för att bibehålla fisksamhällets goda status är det viktigt att antalet rovfiskar, t ex gädda och abborre (de större individerna) ökar eller åtminstone

⁶ Utförd av Ekloggruppen AB på uppdrag av Skurups kommun.

⁷ Rygggradslösa djur

inte minskar i antal och att åtgärder som riskerar att öka grumlingen av vattnet inte utförs. Sjön är även av betydelse för fågellivet, både rastande och häckande fåglar, och för en del fladdermusarter som jagar insekter över öppna vattenytor. Det häckar bl a knölsvan, grågås, gräsand, sothöna och skäggdopping i sjön och brun kärrhök i vassområden.

Även om det har gått många år sedan undersökningen i sjön gjordes är det troligt att de förhållanden som rådde i sjön då även gäller i dagsläget. Denna bedömning baseras på senare uppgifter om totalfosfor och klorofyll⁸ från 2015 och framåt, som visar på relativt låga halter, och på att siktdjupet fortfarande är stort⁹.

Sjön har sedan länge varit utsatt för igenväxning med näckrosor. Redan på 1930–40-talet var sjön i stort sett heltäckande av näckrosbestånd, se figur 11. Detta vållade problem för fisket så därför började man med insatser för att avlägsna flytbladsvegetation genom klippning i mitten av 1960-talet och ett antal år framöver. På så sätt skapades större öppna vattenytor och det kom ner mer ljus på botten vilket gynnade undervattensvegetationen. Näckrosbestånden har därefter brett ut sig igen men är inte lika utbredda som under 1930–40-talen. I början på 2000-talet tog man dit en stor maskin som skördade hornsärv och vattenpest. Efter det har inga så större åtgärder utförts utan enbart skörd av näckrosor med machetes från båt i syfte att skapa bra förutsättningar för fiske och framfart med båt.

2.2.4 Friluftsliv

Området ett viktigt rekreations- och friluftsområde och är ett omtyckt och välbesökta utflyktsmål tillsammans med de tre andra naturreservaten i Svaneholmsområdet. Själva slottet utgörs idag ett museum och restaurang- och konferensverksamhet. Det ligger ca 2,7 km från Skurups centrum varifrån det finns en cykelväg till Svaneholm, vilket gör det till ett lättillgängligt tätortsnära område. Skurups kommun har tillsammans med Svaneholms slotts andelsförening drivit ett projekt där syftet var att utveckla friluftsliv och turism i området genom att lyfta natur- och kulturvärdena för att öka områdets attraktionsvärde. Detta projekt resulterade i att området runt Svaneholmssjön blev tillgänglighetsanpassat vilket innebär att man kan ta sig runt sjön på Jaktstigen med barnvagn och rullstol. Projektet resulterade bl a i nya spänger genom alkärren, förbättring av Jaktstigen, uppförande av utsikts- och fågelskådningsplatser (plattformar), uppsättning av informationsskyltar och bänkar och bord.

Området är varierat med olika typer av skog, en sjö och intressanta kulturmiljöer och bjuder på olika naturupplevelser på en förhållandevis liten yta. Eftersom det finns en tillgänglighetsanpassad stig runt sjön och spänger genom sumpskogen är terrängen lättillgänglig och anpassad för besökare med olika behov. Den markerade stigen runt sjön, Jaktstigen, utgår från parkeringen vid slottet som ligger utanför naturreservatet. Området nyttjas bl a av motionärer, skolgrupper och vandrare/fotgängare i stor omfattning och används även för orientering. Själva sjön är också av stor betydelse för områdets attraktionskraft på besökarna och stigen runt sjön kommer vid några ställen i nära kontakt med sjön genom anlagda utsiktsplatser (plattformar) som även dessa är

⁸ Ett mått på hur mycket växtplankton det finns i sjön.

⁹ Vattenkemiska uppgifter från [Mark-vatten-miljödata | Externwebben \(slu.se\)](#)

tillgänglighetsanpassade. Sjön nyttjas även för fiske och båtturer och på vintern för skridskoåkning. Det finns möjlighet att hyra båt och det går att köpa fiskekort (catch and release fiske).

Figur 15. I anslutning till slottet finns en brygga där båtarna för uthyrning är placerade.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

Nedan anges några viktiga faktorer som kan påverka området negativt men är inte en fullständig förteckning.

- Förändringar i hydrologin både inom och utanför området genom t.ex. rensning av diken/vattendrag, nydikning, vattenuttag eller andra åtgärder som främjar markavvattning.
- Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendraget, försurning eller ökad näringstillförsel.
- Fiske på rovfisk (större abborre samt gädda) som inte är "catch and release" fiske.
- För kraftig minskning av vattenvegetation, t.ex. genom alltför omfattande skörd, vilket kan leda till att växtplankton gynnas och problem med blågrönalgbloomning uppstår.
- Om en alltför stor andel av sjöns yta täcks av näckrosor kan det begränsa några fladdermusarters jaktområden.
- Vattenvårdsåtgärder eller annan verksamhet som kan leda till att sjön grumlas upp.
- Nedfall av luftföroreningar.
- Tillförsel av främmande giftiga eller reproduktionsstörande ämnen så som tungmetaller och hormoner.
- Exploatering av strandområdet. Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier inom området och i de närliggande skogarna och åkrarna.
- Införsel av främmande eller invasiva arter i både vattendrag och på land.
- Konventionellt skogsbruk.

- Brist på gamla och grova träd med värdefulla strukturer så som död ved, mulm, högstubbar och håligheter.
- Brist på förnygring av ersättningsträd till gamla och grova träd, framför allt ek.
- Avverkning av grova eller senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden.
- Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Igenväxning som leder till minskad vitalitet eller förtida död av gamla grova träd, framför allt ek.
- Terrängkörning.
- Ett förändrat klimat kan leda till att förutsättningarna för bevarande ändras snabbare än beräknat. Detta leder till att man måste revidera skötseln med kortare intervall för att följa klimatets utveckling och de senaste forskningsresultaten.

2.2.6 Övriga upplysningar

Det föreslagna naturreservatet har höga naturvärden och har potential att få ännu högre. Området har angivits som skyddsvärt ur naturvårdssynpunkt på både regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i följande utpekande:

- Riksintressen: naturvård, kulturmiljövård och rörligt friluftsliv.
- Länets våtmarksinventering som klass 1 för sumpskogsmiljöerna.
- Åtgärdsprogram för hotade arter: nationella åtgärdsprogrammet för skyddsvärda träd.
- Länets naturvärdesöversikt: naturvärdesklass 1.
- Kommunens naturvårdsprogram: klass 1.
- Skogsstyrelsen: nyckelbiotop, naturvärde och sumpskog.
- Länets kulturmiljöprogram: värdefull kulturmiljö.
- Byggnadsminnet Svaneholms slott.
- Programmet för skydd av tätortsnära natur.
- Regionala strategin för skogsskydd.
- Grön infrastruktur: Området ligger i direkt anslutning till naturreservaten Hästhagen, Svaneholm Vassen och Svaneholm Norrskog och ligger inom en värdestrakt för småvatten och ädellövskog och det finns utpekade värdekärnor för ädellöv- och sumpskog.
- Strandskyddat område enligt 7 kap. 13-18 §§ MB.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med naturreservatet är att långsiktigt bevara och utveckla områdets ädellöv- och sumpskogsområden och sjön samt att bibehålla och utveckla området som ett

rekreations- och friluftsområde. Eftersom ädellövs skogen i området till stor del har sitt ursprung som en trädklädd ängsmark med ek och bok och en landskapspark med ”karaktärsträd” av framför allt ek är det önskvärt att skogen ska utgöras av en förhållandevis gles ädellövs skog som domineras av bok med ett betydande inslag med ek och att det ska finnas platser där man kan uppleva vyerna över sjön. Ur naturvårdssynpunkt är det viktigt att även andra inhemska träd- och buskarter, särskilt blommande och bärande, förekommer. Ädellövs skogen ska vara flerskiktad med stort innehåll av gamla grova träd, undertryckta och senväxta träd, död ved av olika beskaffenhet och träd i olika åldrar. De blöta skogsområdena ska utgöras av sumpskog med dominans av klibbal med välutvecklade socklar och rik mängd stående och liggande död ved och en hög vattenståndsnivå. Sjön ska i möjligaste mån utgöras av en klarvattensjö med en hög biologisk mångfald. Områdets hydrologi ska vara naturlig med en hög grundvattennivå. Området ska vara lättillgängligt för den breda allmänheten med en hög grad av tillgänglighetsanpassning och områdets höga natur- och kulturhistoriska värden ska kunna upplevas på ett för området hållbart sätt.

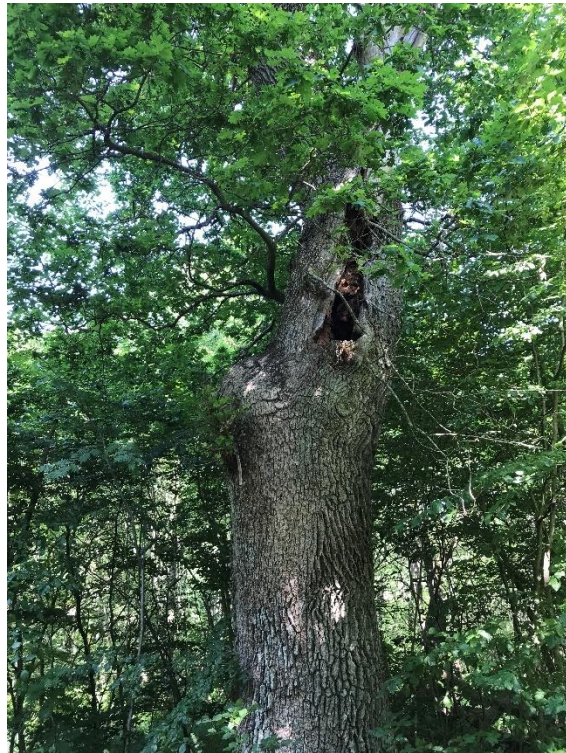
Figur 16. Bilden visar på två så kallade karaktärsträd av ek som var en del av landskapsparken. De står längs vägen, nära strandkanten, i västra delen av reservatet. Placeringen av dem framgår även på kartan från 1860, se figur 5.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

Förutom de generella riktlinjerna och åtgärderna finns det områdesspecifika sådana vilka redovisas i kapitel 4 under respektive skötselområde.

Skogen

Ädellövskogen ska skötas med naturvårdande skötselåtgärder med syfte att upprätthålla vitaliteten i de gamla grova träden och ersättningsträden till dessa och för att få en förhållandevis gles ädellövskog. Åtgärder som kan bli aktuella är röjning av sly, utglesning eller luckhuggning i trädskiktet, avverkning av träd som växer upp i ekarnas kronor och uppsättning av mindre hägnader för att gynna ekföryngring. Sumpskogen lämnas i det närmaste utan skötselåtgärder. En stor del av den biologiska mångfalden i ädellövskogen består av arter som är knutna till gamla grova träd och död ved, framför allt grov död ved. Det är därför viktigt med en kontinuerlig tillgång på död ved, både liggande och stående, i grova dimensioner samt gamla grova träd. Med tanke på att området hyser en rad naturvårdsintressanta svamparter där flera av dem är mykorrhizzbildande marksvampar är det viktigt att åtgärder i trädskiktet utförs varsamt och succesivt.

Figur 17. Bilderna visar på en gamla ekar som är i behov av friställning.

De gamla grova ekarna är av särskild betydelse i området då en del av dem är en rest av den landskapspark som anlades i början av 1800-talet. Föryngring av ek kräver god tillgång på ljus då eken inte klarar att föryngra sig i slutna skuggiga miljöer. För att långsiktigt bibehålla områdets natur- och kulturvärden som är knutna till ek finns det därför behov av olika skötselåtgärder i syfte att upprätthålla vitaliteten på de gamla ekarna och för att gynna föryngringen av ek, t ex plockhuggning och utglesning i trädskiktet, framförallt bok och klibbal. Framtida ersättningsträd till de gamla ekarna ska alltid gynnas. Eftersom det kan vara svårt att få en tillräckligt god föryngring inom befintliga ädellövbekänd som domineras av bok kan det bli aktuellt att utnyttja öppna

områden för detta, tex gräsytan i östra delen. Detta område har sedan länge utgjorts av ett öppet område och därför bör endast ett glest trädsikt tillåtas.

Vid behov kan det vara lämpligt att sätta upp holkar för fladdermöss och fåglar och att anlägga ekoxekomposter och faunadepåer. Även om det ur kulturmiljösynpunkt inte är korrekt att lämna avverkningsrester och att skapa faunadepåer ska avverkat lövvirke lämnas i området och faunadepåer anläggas om behov finns för det. Placeringen av dessa ska inte påverka viktiga siktlinjer mot byggnadsminnet eller där upplevelsen av kulturmiljövärdena i området är särskilt framträdande. Om avverkningsresterna ligger i vägen för besökare kan det flyttas till annan plats.

Sjön

För att bibehålla en klarvattensjö med en rik undervattensvegetation får inte växtplankton tillåtas att dominera i sjön. Det är därför viktigt att det inte tillförs för mycket näringsämnen via tillrinnande vattendrag. Även näckrosbestånden kan ha en negativ påverkan på sjön om de täcker alltför stora yta. Det kan därför finnas behov av att begränsa utbredningen av dessa genom skörd och bortforsling. Även fisksamhällets status och sammansättning är viktigt för sjöns möjlighet att bibehålla ett klarvattentillstånd. Man bör sträva efter att hålla nere andelen mört och sarv så att vattnet inte blir grumligt av växtplankton eftersom mört och sarv äter mycket djurplankton som i sin tur äter växtplankton. Rik förekomst av rovfiskar såsom stor abborre och gädda innebär en reglering av förekomsten av mört och sarv och har därmed en stor betydelse för att upprätthålla ett klarvattensstadium av sjön. Det fiske som bedrivs idag är i form av "catch and release" vilket är mycket bra. Om fisksamhället förskjuts så att det blir en alltför stor mängd småfisk och liten mängd rovfisk kan reduktionsfiske övervägas.

Gräsmarker

Det förekommer endast mindre områden med gräsmark i naturreservatet, dels längs med stigen, dels en grönyta i östra delen. Skötseln av dessa varierar utifrån besökarnas behov av framkomlighet. Där det är möjligt kan dessa ytor användas för föryngring av ek och som rastplats.

Friluftslivet

Områdets stigar, spänger och andra anordningar ska underhållas löpande och vid behov utvecklas.

3.3 Konsekvenser av klimatförändringar

Klimatförändringar kan påverka områdets värden och skötsel negativt genom:

- Ökad mängd trädsjukdomar, svamp- och insektsangrepp på lövträd och skyddsvärda träd.
- Ökning av främmande och/eller invasiva arter som kan konkurrera ut skyddsvärd flora och fauna både på land och i vattnet.
- Snabbare förfall av friluftsanordningar.
- En förlängd växtperiod för fintrådiga alger och en förhöjd vattentemperatur kan leda till en ökad syrebrist på sjöbottnen. Detta kan medföra att sötvattenshabitat förändras eller förstörs.

Förslag till skötselåtgärder för att motverka eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- *Trädsjukdomar*: gynnande och nyplantering av efterträdare, fler trädslag (inhemska och resistent sorter), handlingsplan för eventuell smitta, veteranisering (skapa gammelträdkvaliteter genom specifik skötsel av yngre träd).
- *Främmande arter*: gynnande av inhemska arter och aktivt bekämpa oönskade arter.
- *Friluftsanordningar*: användning av tåliga material, täta kontroller och underhåll.

4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena

Naturreservatet har delats in i fyra olika skötselområden utifrån vegetationstyp och skötsel som ska genomföras. Ett skötselområde kan vara uppdelat i flera delområden (se bilaga B).

- Skötselområde 1 – Ädellövskog
- Skötselområde 2 – Klubbalskog och strandskog
- Skötselområde 3 – Svaneholmssjön
- Skötselområde 4 – Öppen gräsmark

4.1 Skötselområde 1 – Ädellövskog

Delområde	Areal
1a: Äldre ädellövskog	5,5 ha
1b: Medelålders bokskog	1,0 ha
1c: Blandlövskog med ädellöv	0,8 ha
Areal totalt:	7,3 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av naturreservatets ädellövskog. Skogen har skötts med ett skonsamt skogsbruk och har inte utsatt för några större skogsbruksåtgärder vilket den stora förekomsten av gamla grova träd vittnar om. Bestånden varierar dock något vad gäller ålder och struktur och har därför delats in i olika delområden.

Delområde 1a – Äldre ädellövskog

Delområdet domineras av bokskog med en rik förekomst av gamla grova träd men det förekommer även ett betydande inslag av gamla grova ekar. Ekarna hyser ett högt naturvärde men de har även ett mycket högt kulturhistoriskt värde då de är en rest av den landskapspark som anlades i området i början av 1800-talet. Trädsiktet är tvåskiktat och förnyringen av bok är god, framför allt i gläntor som uppstått när gamla bokar dött. Däremot saknas förnyring av ek till stor del vilket beror på att skogen är alltför sluten. Flera av de gamla ekarna är trängda med uppväxande träd i kronorna och i stort behov av friställning. Mängden död ved är förhållandevis god. Övriga träd- och buskarter som förekommer är bl a björk, tysklönn, fågelbär och hagtorn.

Figur 18. Det finns ett flertal gamla grova träd av bok och ek i området samt död ved av olika slag såsom lågor (liggande döda träd) och högstubbar. Det finns även död ved i de levande träden.

Delområde 1b – Medelålders bokskog

Delområdet utgörs av två mindre partier med medelålders enskiktad bokskog.

Figur 19. Bilden visar på ett av de medelålders bestånden av bok. Dess är enskiktade och saknar inslag av andra träd- och buskarter.

Delområde 1c – Blandlövsskog

Delområdet utgörs av två mindre områden i norra delen och ett litet område i södra delen i anslutning till parkeringen. Trädskiktet i de norra områdena är varierat och består av ek, bok, björk, tysklönn, fågelbär, sälg, ask och i buskskiktet förekommer hassel och hagtorn. Äldre träd saknas med undantag av några ekar som står i kanten mot den angränsande öppna marken. Det södra området är något fuktigt och det finns även en mindre damm och träd- och buskskiktet domineras av ask och hassel.

Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1

Det långsiktiga målet är att den äldre ädellövsbogen och den medelålders bokskogen ska utgöras av en gles flerskiktad och olikåldrig ädellövskog som domineras av bok med ett betydande inslag av ek men även andra lövträdsarter, minst 10 % av grundytan, ska förekomma. I blandlövsbogen bör ek vara det dominerade trädslaget och om möjligt ask i områden där det förekommer men även andra lövträdsarter, företrädesvis ädellövträd, ska förekomma. I alla områden ska det finnas stort innehåll av gamla grova träd, senväxta träd, död ved i olika dimensioner och andra värdefulla strukturer såsom hålträd med mulm och högstubbar och det ska finnas en variation mellan täta respektive öppna och glest beskogade delar med solexponerade miljöer och strukturer. Gamla grova ekar ska hållas fria från uppväxande träd i kronorna. Fältskiktet ska vara välutvecklat och främmande arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder utöver de som anges i kapitel 3.2

Restaureringsåtgärder

- Varsam och succesiv utglesning i slutna bestånd. En del av nedanstående skötselåtgärder kommer att leda till en glesare skog.
- Friställning av bok och ek för att förlänga livslängden hos grova och/eller vidkroniga träd genom ringbarkning av omgivande träd eller etappvis frihuggning. Åtgärden kan med fördel utföras genom olika veteraniseringsåtgärder¹⁰ men inga träd äldre än 100 år bör åtgärdas. Friställning bör endast göras om träden är vitala och ekar med starkt reducerad krona ska inte friställas.
- Gamla bokar upp till 80 cm i dbh¹¹ som konkurrerar med gamla ekar avverkas endast om eken fortfarande är vital.
- Eventuell föryngring av ek, som en följd av ökad ljusstillgång efter att ekar friställts, ska gynnas. Detta innebär att det kan finnas behov av återkommande röjningar och att plantorna skyddas mot viltbete genom mindre inhägnader eller medhjälp av röjningsrester (sly).
- Vid avsaknad av föryngring av ek kan stödplantering och/eller sådd ske i gläntor eller bryn. Vid behov kan det bli aktuellt med att inhägna mindre områden där sådd och/eller plantering utförs för att förhindra viltbete.
- I unga/medelålders bestånd kan enstaka träd veteranisera för att öka mängden död ved och andra värdefulla strukturer och för att få ett flerskiktat bestånd. Hänsyn ska tas till besökarna säkerhet och bör därför inte utföras på träd i närheten av stig eller rastplats.

¹⁰ Veteranisering är ett samlingsbegrepp för att skapa strukturer i träd som normalt uppkommer vid hög ålder.

¹¹ Brösthöjdsdiameter

- Unga bokar och ekar med potential att utvecklas till grova vidkroniga träd väljs ut och gynnas genom frihuggning för att få större dimensioner snabbare och för att få en mer varierad struktur och ökat inslag av substrat och ett glesare bestånd. Åtgärden utförs genom att närstående träd röjs bort, ringbarkas, veteraniseras eller avverkas. Vid avverkning bör de fällas med så hög stubbe som möjligt. Allt lövvirke lämnas kvar. Åtgärderna bör utföras motormanuellt och återkommande.
- Eventuell förekomst av andra lövträdslag än bok och blommande buskar ska gynnas genom att hugga/röja fram dessa.
- Uppsättning av fågelholkar för framför allt ugglor, mesar och andra småfåglar, knipa och skogsduva.
- Upprättande av faunadepåer av avverkningsrester.

Underhållsåtgärder

- I de äldre bokbestånden finns en pågående luckdynamik med viss bokföryngring och lämnas därför i det närmaste för fri utveckling. Vid kraftigt uppslag av bok kan det bli aktuellt med röjningar enligt förslag på restaureringsåtgärder ovan för att inte få en alltför sluten skog.
- Olika veteraniseringsåtgärder i syfte att skapa gammelträdsqualiteter och för att gynna hotade arter. Veteraniseringsåtgärder ska endast genomföras på yngre träd (<100 år).
- Återkommande röjningar/avverkningar för att gynna ekarna och för att bibehålla en gles ädellövskog.

4.2 Skötselområde 2 – Klibbalkärr och strandskog

Delområde	Areal
2a: Klibbalkärr	9,9 ha
2b: Strandskog	2,5 ha
Areal totalt:	12,4 ha

Beskrivning

Delområde 2a: En stor del av skogen i området, framför allt i norra delen, utgörs av klibbalkärr där alarna bildat stora socklar som är beväxta med mossor, ormbunkar och örter, se figur 20. En stor del av området norr om sjön är mycket blött, även under sommartid, och står i hydrologisk kontakt med sjön. Klibbalkärren är av varierande karaktär vad gäller struktur, ålder och fuktighetsförhållanden. Klibbal dominerar i trädsiktet och i busksiktet förekommer det gråvide, brakved, rönn och olvon. I fältsiktet finner man arter som t ex rankstarr, bunkestarr, vippstarr, majbräken, träjon, älgört, strandlysing, kärrsilja, strandklo, gul svärdsilja och vattenmärke.

Figur 20. I några av klubbalkärren har alarna välutvecklade socklar och ett rikt fältskikt olika starrarter och ormbunkar.

Figur 21. Bilden visar på en av utsiktsplatserna i strandkanten.

Delområde 2b: Delområdet utgörs av strandskogen som domineras av klubbal och gråvide. På några ställen finns det även enstaka grova träd av ek. På två ställen finns det utsiktsplattformar som fungerar som viktiga siktlinjer mot slottet och som möjliggör fågelskådning av sjöns fågelliv, se figur 21. Längs vissa sträckor i nära anslutning till stigen finns möjligheter att skapa siktlinjer mot slottet.

Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1

Klibbalkärren ska ha en naturskogsartad karaktär som utvecklas genom naturlig dynamik där död ved och strukturer skapas genom naturliga processer och där förnygring sker spontant. Det ska finnas inslag av andra lövträds- och buskarter, t.ex. björk, ask, salix, hägg och brakved. Mängden död ved ska vara riklig och ska utgöras av både liggande och stående död ved. Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar som sker regelbundet och/eller säsongvis ska påverka dynamiken och strukturerna i bestånden. Strandskogen ska domineras av klibbal med inslag av salixbuskage och på torrare partier bör ekar finnas. På platser som ska fungera som siktlinjer mot slottet och som utsiktsplatser över sjön och längs sträckor där stigen går nära sjön ska träd- och buskskiktet hållas glest för att främja utsikten.

Skötselåtgärder utöver de som anges i kapitel 3.2

Underhållsåtgärder

- Områdena lämnas i det närmaste för fri utveckling men naturvårdsinriktade åtgärder kan utföras för att öka mängden död ved eller för att gynna hotade eller rödlistade arter eller för att friställa runt ekar.
- Røjning och avverkning av träd och buskar i anslutning till utsiktsplatserna vid sjön och längs vissa sträckor av stigen i anslutning till sjön för att skapa siktlinjer mot slottet, se kartbilaga B.

Övriga åtgärder

- Eventuellt åtgärder i tillflödena inom reservatet i syftet att förbättra hydrologin i skogen och vattenkvaliteten i sjön genom att begränsa näringstillförseln, under förutsättning att det inte påverkar markområden utanför naturreservatet negativt.

4.3 Skötselområde 3 – Sjön och strandzonen ca 20,5 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av Svaneholmssjön och dess strandzon. Sjön är en grund näringsrik slättsjö med klart vatten. Medelvattendjupet är ca 1-1,5 meter och djupaste delarna av sjön är ca 2,2 m djup. Utloppet finns i södra delen och där finns det en utskovsanordning där vattennivån i sjön regleras. Följande fiskarter har registrerats i sjön i samband med provfiske 2006: abborre, gädda, mört, ruda, sarv och sutare. Sjön är rik på både undervattens- och flytbladsvegetation. Mest iögonfallande är de stora näckrosbestånden, både gul och vit näckros, som ibland kan täcka stora delar av sjön. I övrigt är det hornsärv som dominerar i sjön. Strandzonen utgörs av en förhållandevis smal vegetationsbård som domineras av säv men det förekommer även bladvass, bunkestarr, vippstarr, slokstarr, sprängört, kärnsilja, rosendunört, bredkaveldun, gul svärdsilja, vattenskräppa, vattenmärke, dyblad, strandklo och vattenfräne (NT). På vissa sträckor saknas örtvegetationen helt då träd av gråvide och klibbal växer ända fram till sjökanten. Träd- och buskvegetationen i strandkanten och överhängande grenar över vattnet är viktiga miljöer för fladdermöss och småfåglar.

Figur 22. Svaneholmssjön med skogen i den nordöstra delen i bakgrunden. På bilden syns vassruggar och ett mindre klibbalbestånd i sjön.

Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1

Sjön ska vara en naturligt näringsrik klarvattensjö med en hög biologisk produktion och artrika växt- och djursamhällen. Vattenvegetationen ska vara riklig, särskilt undervattensvegetationen, och förekomsten av rovfiskar ska vara god. Vattnet ska vara relativt klart med en god vattenkvalitet och siktdjupet ska vara stort. Främmande arter eller fiskstammar ska ej förekomma.

Skötselåtgärder utöver de som anges i kapitel 3.2

Restaureringsåtgärder

Vid behov kan det bli aktuellt med åtgärder för att bibehålla sjöns klarvattentillstånd. Innan större åtgärder utförs ska de utredas närmare för att bedöma behov och påverkan, både negativ och positiv.

- Vid en minskning av antalet fiskätande fiskar (rovfiskar) kan reduktionsfiske av vitfisk/skräpfisk övervägas.
- Vegetationsborttagning vid mycket riklig förekomst av vass och näckrosor som riskerar att påverka sjöns klarvattentillstånd. Rotskärning bör undvikas då detta riskerar att grumla upp sjön och frigöra näringsämnen.

Underhållsåtgärder

- Vid behov skörd av framför allt näckrosbestånd med efterföljande uppsamling och bortförsel.
- Nedtagning av träd och buskar och röjning av sly och vass vid utsiktsplatser och längs sträckor som ska hållas mer eller mindre öppna i anslutning till stig/väg, enligt kartbilaga C.

4.4 Skötselområde 4 – Öppen gräsmark

Delområde	Areal
4a: Slätteräng	0,5 ha
4b: Gräsytor längs gångvägar/stigar	-
Areal totalt:	Drygt 0,5 ha

Beskrivning

Delområde 4a – Slätteräng

Delområdet utgörs av en öppen gräsbeklädd yta som tidigare brukats som åkermark. När området omfördes till gräsmark är dock oklart men på flygbilden från 1940-talet ser det ut som att det brukades som åker, figur 23. Stigen runt sjön går igenom området. Den västra delen sköts i dagsläget med regelbunden klippning och härifrån har man en fin utsikt över sjön mot slottet. Med tanke på platsens närhet till sjön, den fina utsikten och de öppna ytorna kan platsen vara lämplig att utvecklas som en rastplats med bänk och bord. Området öster om stigen sköts med mer extensiv skötsel. Fältskiktet är trivialt och domineras av gräsarter men det finns visst inslag med blommande örter såsom rölleka. Det förekommer även ekplantor i fältskiktet och ett större buskage med björnbär som är till stor glädje för bärplockare. Med tanke på de svårigheter som finns med ekföryngringen i den slutna skogen kan detta område utgöra ett bra område för att få upp

Figur 23. Bilden visar på det öppna gräsbeklädda området, slätterängen.

ersättningsträd till de gamla ekarna i området. Eftersom det redan finns en pågående spontan föryngring av ek kan det vara lämpligt att tillvarata denna genom att skydda plantorna mot viltbete och klippning. För att öka mängden blommande buskar i området, vilket gynnar vedlevande insekter och andra pollen- och nektarätande insekter, kan det även vara bra att satsa på att utveckla detta här.

Delområde 4b – Gräsytor längs gångvägar/stigar

Delområdets utgörs av klippta ytor som mer är att betrakta som gräsmatteytor.

Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1

Området ska utgöras av ogödslad gräsmark. Gräsytorna längs med stigen och området närmast sjön ska utgöras kortklippt gräsmark. Övriga delen av slätterängen ska på lång sikt utvecklas till en

blommande gräsmark med inslag av solitära träd av ek och enstaka blommande och bärande buskar och välutvecklade bryn mot skogsområdena.

Skötselåtgärder utöver de som anges i kapitel 3.2

Restaureringsåtgärder

- Uppsättande av stängsel/skydd runt befintliga ekplantor för att skydda dessa mot viltbete och klippning, *delområde 4a*.
- Vid behov sådd eller plantering av ek och blommande buskar av svensk proveniens, förslagsvis olvon och hagtorn, *delområde 4a*.
- Eventuell insådd av blommande inhemska örter med svensk proveniens, företrädesvis lokalt material (blomsterängsblandning), *delområde 4a*.

Underhållsåtgärder

- Årlig slåtter och det avslagna materialet ska tas bort, *östra delen av delområde 4a*.
- Regelbunden klippning av området väster om stigen samt gräsmark i anslutning till stigar, *delområde 4b och västra delen av delområde 4a*.

Övriga åtgärder

- Området i anslutning till sjön väster om stigen kan med fördel utvecklas till en rastplats med bänk och bord, *delområde 1a*.

5 Friluftsliv

Naturreservatet ligger tätortsnära, ca 2,7 km från Skurups centrum. Naturreservatets närhet till

andra naturreservat stärker områdets värde som ett rekreations- och friluftsområde. Området nås lättast med bil men eftersom det finns möjlighet att ta sig till Skurup med tåg och buss och det finns en gång- och cykelväg från centrum till Svaneholm så är det möjligt att förhållandevis lätt nå området på annat sätt också. Terrängen i området är förhållandevis flack och lättillgänglig och det finns en väl etablerad stig runt sjön som lär vara Svaneholmsägarnas gamla jaktstig och kallas därför för Jaktstigen. Stigarna och spångerna är tillgänglighetsanpassade så det går att ta sig fram med både barnvagn och rullstol utan större besvär, se figur 23 och 25. Delar av stigen utgörs av spänger genom sumpskogen. Längs med stigen finns det bänkar på några ställen samt en iordningsställd rastplats med bänk och bord och eldstad. Vid några platser finns det stora informationstavlor om naturvärdena i området. Det finns även ett utegym

Figur 24. Det finns ett flertal anläggningar och en tillgänglighetsanpassad runda, Jaktstigen, runt sjön.

längs med stigen och två plattformar/utsiktsplatser som är tillgänglig-hetsanpassade invid sjön och som bjuder på fina vyer över sjön och slottet och möjlighet till fågelskådning. Området används även för orientering och det finns en orienteringskarta över Svaneholmsområdet och "Hitta ut Skåne" har återkommande checkpoints i området. Skurups kommun jobbar för att få till stånd en sträckning av Skåneleden genom Svaneholmsområdet så det är inte omöjligt att detta kommer att beröra reservatet i framtiden. Det finns möjlighet att fiska i sjön, men endast från båt och med "catch and release" fiske. Det går att hyra båt och att köpa fiskekort. I dagsläget finns det två bryggor i nära anslutning till slottet där den ena fungerar som brygga för båtuthyrningsverksamheten, se figur 15. Svaneholms Slotts Andelsförening har planer på att anlägga ytterligare en brygga i västra viken vid Rökhuset. Det har tidigare funnits en brygga där och det är en bra plats för besökarna att komma i kontakt med sjön. Svaneholms Slotts Andelsförening har även planer på att utvidga och förbättra de befintliga bryggorna samt att anlägga en båtramp i anslutning till båtbyggnaden för att underlätta upptagningen av båtarna. Det finns en stor parkering strax söder om slottet som ligger utanför naturreservatet dit reservatets besökare hänvisas till. Från denna utgår Jaktstigen som går runt sjön.

Figur 25. Jaktstigen runt sjön utgörs delvis av spänger genom klubbkärren som ger besökarna möjlighet att uppleva kärnmiljön på nära håll.

I samband med beslut om bildande av naturreservatet utser Länsstyrelsen Skåne Svaneholms Slotts Andelsförening till att vara friluftslivsförvaltare. Det innebär att de har ansvar för förvaltningen av egna anläggningar/anordningar för rekreation och friluftsliv inom naturreservatet medan Länsstyrelsen ansvarar för förvaltningen av egna anordningar som uppförs samt förvaltning av naturvärdena i reservatet såsom skötsel av skogen och sjön och andra ingående naturmiljöer. Vad gäller förvaltningen av sjön får ansvaret anses vara delat mellan Länsstyrelsen och Svaneholms Slotts

Andelsförening eftersom det både handlar om åtgärder för att främja sjöns betydelse för friluftslivet, särskilt fisket, och åtgärder för att gynna naturvärdena i sjö.

Bevarandemål

Naturreseptatet ska vara lättillgängligt och ska utgöras av ett rekreatiöns- och friluftsområde som är tillgängligt för besökare med olika funktionsnedsättningar. Entréer, anläggningar, besökspunkter och information i området ska vara i gott skick, förhöja besökarens upplevelser av områdets natur- och kulturmiljövärde och ska bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Besökare ska på ett tryggt, säkert och självständigt sätt kunna nyttja områdets anordningar och ta del av de natur- och kulturmiljöupplevelser området erbjuder.

Engångsåtgärder

- Gränsmarkering enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.
- Uppsättning av informationsskyltar om naturreseptatet enligt kartbilaga C.
- Eventuellt anläggning av rastplats med bänk och bord inom skötselområde 4a, se kartbilaga C.
- Vid behov komplettering av bänkar längs med stigen.

Löpande skötselåtgärder

- Underhåll av informationsskyltar om naturreseptatet.
- Underhåll av informationstavlor om områdets natur- och kulturmiljövärden.
- Underhåll av gränsmarkeringar.
- Underhåll av stigar och spänger, se kartbilaga C.
- Underhåll av olika anläggningar såsom bänkar, bord, eldstäder, utegym, utsiktsplattformar vid sjön, se kartbilaga C.
- Underhåll av parkeringsplats (ligger utanför naturreseptatet men nyttjanderättsavtal ska tecknas).

Övrigt

- Eventuellt kommer friluftslivsförvaltaren att vilja förbättra och utvidga befintliga bryggor, anlägga en ny brygga vid Rökhuset samt anlägga en båtramp i anslutning till båtbryggan i framtiden. Detta får prövas i särskilt ordning då det ligger inom både strandskyddsområdet och byggnadsminnet.
- Det pågår arbete med att få till stånd en sträckning av Skåneleden från Häckebergaområdet genom Svaneholmsområdet vilket innebär att det i så fall kan komma att gå igenom naturreseptatet.

6 Jakt och fiske

Det finns inga inskränkningar i jakt- och fiskerätt mer än att det är förbjudet att utfodra vilt och att köra annat än eldriven båtmotor i sjön. Det fiske som nu bedrivs är "catch and release".

7 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

9.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

10 Kostnadsansvar och prioriteringar

Om det utgår annan statlig ersättning för skötsel av marker, t.ex. miljöersättning, ersättning för restaurering etc. kan inte föreslagna skötselåtgärder (eller motsvarande åtgärder) utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen.

Tabell 1. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Anläggningar

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prio	Upplysningar
Underhåll av parkeringsplats	Löpande	Se bilaga C	Naturvårds- och friluftslivsförvaltaren	1	Ligger utanför reservat men nyttjanderättsavtal finns som reglerar detta.
Uppsättning och underhåll av informationsskyltar om naturreservatet	Snarast	Se bilaga C	Naturvårdsförvaltaren	1	Kan bli aktuellt med provisorisk skyltning i början
Uppsättning och underhåll av gränsmarkering	Snarast	Hela området	Naturvårdsförvaltaren	1	-
Underhåll av stigar	Löpande	Se bilaga C	Friluftslivsförvaltaren	1	-
Underhåll av anläggningar såsom bryggor, bänk, bord, utegym, grillplats, utsiktsplatser	Vid behov	Se kartbilaga C	Friluftslivsförvaltaren	1	-
Uppsättande och underhåll av informationsskyltar om områdets natur- och kulturmiljövärden	Vid behov	Se kartbilaga C	Friluftslivsförvaltaren i samråd med Länsstyrelsen	2	-

Markskötsel

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prio	Upplysningar
Friställning av gamla träd, framför allt ekar	Snarast	1	Naturvårdsförvaltaren	1	Särskilt viktigt på gamla ekar. Inga bokar som är >80 cm dbh bör avverkas.
Friställning/framröjning av framtida ersättningsträd till de gamla grova ekarna och bokarna	Vid behov	1	Naturvårdsförvaltaren	1	Företrädesvis motormanuellt

Fortsättning markskötsel

Öppna upp luckor, utglesning i trädskiktet, skapande av död ved och andra strukturer genom olika veteraniseringsåtgärder	Vid behov	1	Naturvårdsförvaltaren	3	Företrädesvis motormanuellt
Föryngring av ek	Snarast	Hela området	Naturvårdsförvaltaren	1	Företrädesvis spontant men vid behov sådd eller plantering
Skörd av näckrosor	Vid behov	3	Friluftslivsförvaltaren och vid behov Naturvårdsförvaltaren	2	Löpande skötseln står friluftsförvaltaren för
Ev reduktionsfiske	Vid behov efter utredning	3	Naturvårdsförvaltaren	3	I dagsläget inget behov.
Ev. insådd av blommande örter	-	4a	Naturvårdsförvaltaren	3	Inhemskarter med svensk proveniens
Ev insådd eller plantering av ek och blommande buskar	-	1a, 4a	Naturvårdsförvaltaren	3	Inhemskarter med svensk proveniens
Slätter eller klippning	Årligen	4	Friluftsförvaltaren	2	Insamling av avslaget material inom östra delen av 4a
Bekämpning av främmande och/eller invasiva arter	Vid behov	Hela området	Naturvårdsförvaltaren	1	-

11 Rödlistade arter

Tabell 2. Uppgifter om artförekomst från artportalen är inom en period på 25 år.

- signalarter (S), som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Skogsstyrelsen, Nitare 2010)
- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Artdatabanken 2020)
- arter som omfattas av Åtgärdsprogram (ÅGP)
- Fridlysta arter (F)

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Kategori
Kärlväxter	ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Kärlväxter	grönvit nattviol	<i>Platanthera chlorantha</i>	F
Kärlväxter	granbräken	<i>Dryopteris cristata</i>	S
Kärlväxter	lundvårlök	<i>Gagea spathacea</i>	S
Kärlväxter	lundäxing	<i>Dactylis polygama</i>	EN
Kärlväxter	murgröna	<i>Hedera helix</i>	S
Kärlväxter	myskmadra	<i>Galium odoratum</i>	S
Kärlväxter	plattsäv	<i>Blysmus compressus</i>	VU
Kärlväxter	alm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
Kärlväxter	skogsknipprot	<i>Epipactis helleborine</i>	S, F
Kärlväxter	skogsveronika	<i>Veronica montana</i>	NT
Kärlväxter	springkorn	<i>Impatiens noli-tangere</i>	S
Kärlväxter	stor häxört	<i>Circaea lutetiana</i>	S
Kärlväxter	vattenfräne	<i>Rorippa amphibia</i>	NT

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Kategori
Mossor	gullockmossa	<i>Homalothecium sericeum</i>	S
Mossor	platt fjädermossa	<i>Alleniella complanata</i>	S
Mossor	trädporella	<i>Porella platyphylla</i>	S

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Kategori
Lavar	grå skärelav	<i>Dendrographa decolorans</i>	S
Lavar	lönnlav	<i>Bacidia rubella</i>	S
Lavar	matt pricklav	<i>Bacidia rosella</i>	NT
Lavar	rosa lundlav	<i>Bacidia rosella</i>	VU

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Kategori
Ryggradslösa djur	bokblombock	<i>Stictoleptura scutellata</i>	VU
Ryggradslösa djur	bokoxe	<i>Dorcus parallelipipedus</i>	S
Ryggradslösa djur	noshornsoxe	<i>Sinodendron cylindricum</i>	S
Ryggradslösa djur	Sjösyrsa	<i>Gammarus lacustris</i>	NT

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Kategori
Svampar	aprikosfingersvamp	<i>Clavulinopsis luteoalba</i>	S
Svampar	blomkålssvamp	<i>Sparassis crispa</i>	S
Svampar	bokspindling	<i>Cortinarius anserinus</i>	NT
Svampar	bronsopp	<i>Butyriboletus appendiculatus</i>	NT
Svampar	cinnoberspindling	<i>Cortinarius cinnabarinus</i>	NT
Svampar	ekticka	<i>Fomitiporia robusta</i>	NT
Svampar	fjällsopp	<i>Strobilomyces strobilaceus</i>	S
Svampar	grovticka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	S
Svampar	gulfotoskölding	<i>Pluteus romellii</i>	S
Svampar	hartsticka	<i>Ganoderma pfeifferi</i>	EN
Svampar	igelkottsröksvamp	<i>Lycoperdon echinatum</i>	S
Svampar	knottrig rottryffel	<i>Scleroderma verrucosum</i>	NT
Svampar	koralltaggsvamp	<i>Hericium coralloides</i>	NT
Svampar	korallticka	<i>Grifola frondosa</i>	NT
Svampar	kruskantarell	<i>Craterellus undulatus</i>	S
Svampar	liten stinksvamp	<i>Mutinus caninus</i>	S
Svampar	lömsk flugsvamp	<i>Amanita phalloides</i>	
Svampar	oxtungssvamp	<i>Fistulina hepatica</i>	NT
Svampar	rutbläcksvamp	<i>Coprinopsis picacea</i>	S
Svampar	rynkskölding	<i>Pluteus plautus</i>	S
Svampar	rödgl trumpetvamp	<i>Craterellus lutescens</i>	S
Svampar	slemvaxskivling	<i>Hygrocybe glutinipes</i>	S
Svampar	snövit fingersvamp	<i>Ramariopsis kunzei s. lat.</i>	S
Svampar	stjärnnästing	<i>Eutypella stellulata</i>	NT
Svampar	stor sotdyna	<i>Camarops polysperma</i>	NT
Svampar	stor tratticka	<i>Picipes badius</i>	NT
Svampar	sydlig platticka	<i>Ganoderma adspersum</i>	VU
Svampar	sydlig sotticka	<i>Ischnoderma resinosum</i>	NT
Svampar	-	<i>Hypoxylon petriniae</i>	NT

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Kategori
Fladdermöss	barbastell	<i>Barbastella barbastellus</i>	NT, ÅGP, F
Fladdermöss	brunlångöra	<i>Plecotus auritus</i>	NT, F
Fladdermöss	dvärgpipistrell	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	F
Fladdermöss	nordfladdermus	<i>Eptesicus nilssonii</i>	NT, F
Fladdermöss	större brunfladdermus	<i>Nyctalus noctula</i>	F
Fladdermöss	trollpipistrell	<i>Pipistrellus nathusii</i>	F
Fladdermöss	vattenfladdermus	<i>Myotis daubentonii</i>	F

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Kategori
Fåglar	brunand	<i>Aythya ferina</i>	EN
Fåglar	entita	<i>Parus palustris</i>	NT
Fåglar	gravand	<i>Tadorna tadorna</i>	NT
Fåglar	gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	NT
Fåglar	kricka	<i>Anas crecca</i>	VU
Fåglar	mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT
Fåglar	rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	NT
Fåglar	rörsångare	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	NT
Fåglar	smådopping	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	NT
Fåglar	spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT
Fåglar	svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypo</i>	NT
Fåglar	sävspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	NT
Fåglar	tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	VU
Fåglar	tornseglare	<i>Apus apus</i>	EN
Fåglar	ärtsångare	<i>Sylvia curruca</i>	NT

12 Källor

Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Artportalen, <https://artportalen.se/>.

Bergström, C och Cerne.H 2021 .Svaneholm – Människor, minnen, myter. KIRA förlag Malmö.

Länstyrelsen Skåne, Kulturmiljöprogram: [Skånes historia och utveckling | Länstyrelsen Skåne \(lansstyrelsen.se\)](#)

Länstyrelsen Skåne 2006. Enskifteslandskapet kring Skurup och Svaneholm, 2006:003.

Länstyrelsen Skåne 2011. Inventering av barbastell i Skåne 2007-2009. 2011:10.

Länstyrelsen Skåne: Sjödatabas

Nitare, J. (red.), 2010. Signalarter - indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Svaneholms årsskrift 1989. Svaneholms slotts park och trädgårdar – nu, förr och i framtiden av Göran Johnson.

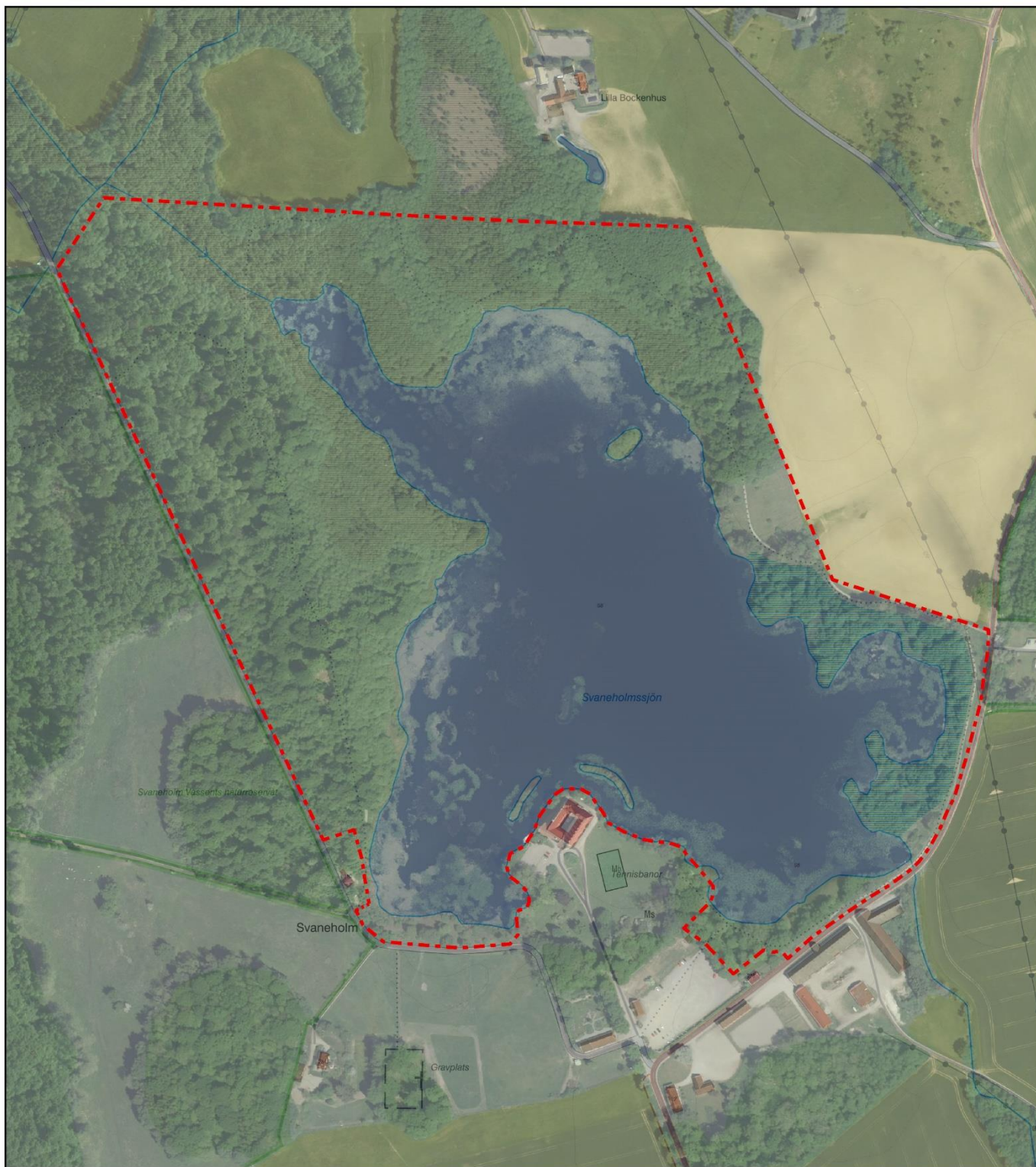
Svaneholms årsskrift 1990. Parken och landskapet vid Svaneholms slott av Göran Johnson.

Skurups kommun LONA-projekt (olika rapporter):

- Fåglar i Svaneholmsområdet 2006 (utförd av Rickard Bergendahl Miljökontoret Skurups kommun)
- Inventering av fladdermöss kring Svaneholmssjön 2005 (utförd av Naturvårdskonsult Gerell)
- Svaneholmsområdet – Inventering av naturvärden 2006 (utförd av Ekologgruppen Landskrona AB)
- Svaneholmssjön- Biologiska undersökningar 2006 (utförd av Ekologgruppen Landskrona AB)

Romeleåsen och Sjölandskapet, informationsfolder om Svaneholm.

Vattenatlas [VattenAtlas](#)

Bilaga A. Karta med naturreservatets gräns Naturreservatet Svaneholm, Skurups kommun

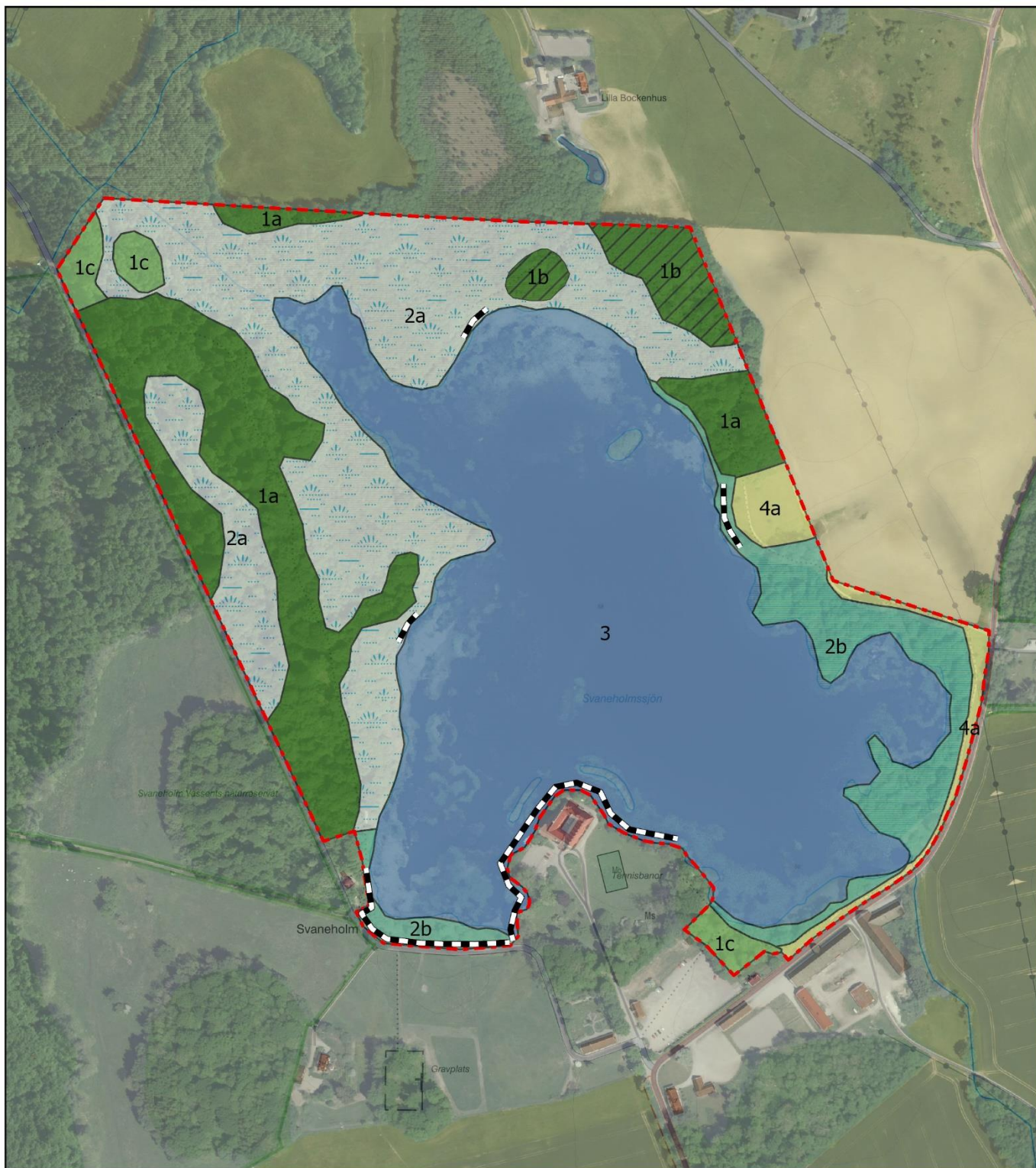
 Naturreservatets gräns

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet Svaneholm
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-38258-2023

0 100 200 300 Meter

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B. Skötselområdeskarta Naturreservatet Svaneholm, Skurups kommun

Naturreservatets gräns	Gräsmark - 4	Medelålders bokskog - 1b
Alkärr - 2a	Sjön - 3	Äldre ädellövskog - 1a
Blandlövskog - 1c	Strandskog - 2b	Utsiktssträckor

0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet Svaneholm
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-38258-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga C. Karta med anläggningar för rekreation och friluftslivet Naturreservatet Svaneholm, Skurups kommun

Naturreservatets gräns	Informationsskylt	Rastplats
Utegyrn	Utsiktsplats med plattform	Bryggja
P-plats	Eldstad	Stig

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet Svaneholm
Tillhör Länsstyrelsens beslut dnr 511-38258-2023

0 100 200 300 Meter

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane